

41. BRUSSELS WETTELIJK KADER INZAKE GELUIDSHINDER EN TRILLINGEN

Het beheer van geluid en trillingen in de omgeving is een gewestelijke bevoegdheid. Het Brussels wettelijk kader inzake geluid en trillingen laat zich echter ook leiden door een reeks documenten op andere bevoegdheidsniveaus. Deze fiche geeft de essentiële punten van het wettelijk kader weer.

1. Overzicht van het Europese kader

1.1. Richtlijn inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaai

Voor een agglomeratie zoals het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beoogt de richtlijn 2002/49/EG inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaai de bestrijding van omgevingslawaai waaraan mensen in bebouwde gebieden, in openbare parken en andere stille gebieden nabij scholen, ziekenhuizen en andere voor lawaai gevoelige gebouwen worden blootgesteld.

De vorige Europese wetgeving inzake geluidshinder had uitsluitend betrekking op emissiegeluiden. Deze richtlijn heeft een nieuwe benadering ingevoerd, omdat ze ook rekening houdt met de geluidshinder bij de immissie (dat wil zeggen de geluidsperceptie).

Ze is niet van toepassing op lawaai dat door de eraan blootgestelde personen zelf wordt veroorzaakt, lawaai van huishoudelijke activiteiten, door burens veroorzaakt lawaai, lawaai op de arbeidsplaats, lawaai binnen in vervoersmiddelen en lawaai door militaire activiteiten op militaire terreinen.

De uitvoering van deze richtlijn steunt op een gemeenschappelijke benadering die op is gebaseerd op de volgende acties:

- **De vaststelling van de blootstelling aan omgevingslawaai door middel van kaarten** volgens gemeenschappelijke bepalingsmethoden en, prioritair, voor de grote agglomeraties, de grote verkeersassen en de grote luchthavens;
- **De voorlichting van de bevolking;**
- **Actieplannen** op lokaal niveau.

Deze richtlijn heeft ook tot doel een grondslag te bieden voor het ontwikkelen van Gemeenschapsmaatregelen op het vlak van de bronnen van lawaai.

Richtlijn 2002/49/EG voorziet **vier fasen voor de tenuitvoerlegging**:

- Er moet worden gezorgd voor **overeenstemming op het vlak van de methoden voor evaluatie** van het omgevingslawaai en op het vlak van de sleutelindicatoren waarvoor elke lidstaat haar eigen grenswaarden vastlegt;
- Informatie over de blootstelling aan geluid moet worden gegeven en verspreid in de vorm van "**geluidsbelastingkaarten**" (die deze gemeenschappelijke methoden en indicatoren gebruiken);
- Op lokaal niveau moeten **actieplannen** worden opgesteld en ten uitvoer gelegd die steunen op de resultaten van de geluidsbelastingkaarten, om het omgevingslawaai te voorkomen en te verminderen;
- **Europese grenswaarden** voor de geluidsniveaus moeten worden vastgelegd en een gemeenschappelijke strategie en gemeenschappelijke maatregelen moeten worden uitgewerkt.

Dit werk wordt gebaseerd op de publicatie van de geluidsbelastingkaarten en van de lokale actieplannen, die de bevolking en de overheden in staat stellen een vergelijking te maken van de situaties, de benaderingen en de vooruitgang op het vlak van de strijd tegen geluidshinder in de verschillende lidstaten. De strategische geluidsbelastingkaarten moeten gebaseerd zijn op het gebruik van geharmoniseerde geluidsindicatoren: L_{den} (*day-evening-night equivalent level*) en L_{night} (*night equivalent level*) (zie factsheet nr.2). Deze kaarten hebben betrekking op de belangrijkste bronnen van geluidshinder - waaronder de grote wegen, de spoorwegen en de luchthavens – en moeten het mogelijk maken de blootstelling van de Europeanen aan lawaai te beoordelen.

In overeenstemming met deze richtlijn werden de eerste strategische kaarten opgesteld voor het referentiejaar 2006. **De strategische geluidskaarten worden** heronderzocht en indien nodig minstens **elke vijf jaar herzien**, rekenend vanaf de datum van uitwerking (zie factsheets nr.6, 8, 43, 45, 47 en 49).

Deze richtlijn voorziet ook dat de actieplannen worden heronderzocht en eventueel herzien steeds wanneer zich een belangrijk nieuw feit voordoet dat een impact heeft op de geluidssituatie, en minstens elke vijf jaar, rekenend vanaf de datum van goedkeuring.

1.2. Richtlijnen betreffende specifieke bronnen van geluidshinder

In 1970 heeft de Europese Unie richtlijnen afgekondigd tot vaststelling van de **maximumniveaus voor de emissies van bepaalde bronnen van geluidshinder**. Op dit moment dekt de Europese wetgeving betreffende de problematiek van de geluidshinder bij de emissie de volgende domeinen:

- De gemotoriseerde voertuigen (wagens, motorfietsen, bedrijfsauto's, voertuigen van het openbaar vervoer);
- De banden;
- De treinen, met name de wetgeving betreffende de Technische Specificatie inzake Interoperabiliteit (TSI);
- De huishoudtoestellen;
- De mp3-spelers;
- Het materiaal bedoeld voor gebruik buiten gebouwen (machines op bouwplaatsen, grasmaaiers);
- De luchthavens (verplichting tot naleving van bepaalde geluidsnormen).

2. Overzicht van het federale kader

Tot de regionalisering van België in 1989 en overheveling van de meeste milieudomeinen naar de Gewesten, bestond de Belgische federale wetgeving inzake geluidshinder hoofdzakelijk uit een kaderwet, die dateert van 18 juli 1973, betreffende de bestrijding van de geluidshinder. Deze wet beoogde de preventie of de bestrijding van de geluidshinder afkomstig van verschillende bronnen, zoals motorvoertuigen en vliegtuigen.

Elk Gewest beschikt sinds de regionalisering over zijn eigen beleid en zijn eigen milieuwetgeving, ook op het vlak van de geluidshinder.

In het Brussels Gewest werd de federale raamwet van 18 juli 1973 opgeheven door de ordonnantie van 17 juli 1997 betreffende de strijd tegen geluidshinder in een stedelijke omgeving, onder andere gewijzigd op 1 april 2004, op 19 april 2018 en op 16 mei 2024 (zie lager).

Sommige bevoegdheden die federaal gebleven zijn, hebben nochtans gevolgen op het vlak van geluid. Meerdere federale overheidsdiensten (FOD) houden zich bezig met problemen inzake geluidsoverlast, zoals:

- De FOD Mobiliteit en Vervoer. Verantwoordelijk voor de reglementering inzake vervoermiddelen: motorvoertuigen, motoren, (plezier)vaartuigen, vliegtuigen en treinen, evenals het verkeersreglement (al is dat gedeeltelijk geregionaliseerd). De exploitatie van Brussels Airport valt eveneens onder de bevoegdheid van de FOD Mobiliteit en Vervoer.
- De FOD Economie. Het volgt het werk van de EU inzake de geluidsemissie van consumentenproducten, zoals walkmans en speelgoed. Deze overheidsdienst ziet ook toe op de regelgeving inzake de kwaliteit van oordopjes.
- De FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Deze instelling is bevoegd voor de toepassing van de regelgeving inzake de geluidsuitstoot van huishoudtoestellen, banden en 57 categorieën machines die bestemd zijn voor gebruik buiten gebouwen.
- De FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg. Het belast met het welzijn van werkers, met inbegrip van de bescherming van werkers tegen blootstelling aan geluid op de werkplekⁱ.

De federale overheid blijft bevoegd voor de **geluidsnormen voor producten**. Voordat een product (tondeuse, MP3-speler, voertuig, banden) op de markt wordt gebracht, moet de fabrikant of importeur ervoor zorgen dat het aan de normen voor geluidsemissie beantwoordt. De Europese Unie legt de productnormen vast; die worden vervolgens omzet naar de landelijke wetgevingⁱⁱ en door de federale

ⁱ <https://werk.belgie.be/nl/themas/welzijn-op-het-werk/omgevingsfactoren-en-fysische-agentia/lawaai>

ⁱⁱ Wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers.

overheid gevolgd. Voor bepaalde voertuigcategorieën worden de normen en procedures zelfs op internationaal niveau vastgelegd. Voor bepaalde producten moet de geluidsemisatie worden gemeten en moet het resultaat op het product of op het promotiemateriaal worden vermeld (bijvoorbeeld voor koelkasten, wasmachines en zaagmachines); voor andere bestaan er maximumniveaus voor de geluidsemisatie (bijv. grasmaaiers, compressors en mobiele kranen).

Hoewel voor bepaalde productcategorieën grenswaarden gelden wat de uitstoot betreft, kan het gebeuren dat een product geluidsoverlast veroorzaakt, bijvoorbeeld tijdens stille momenten van de dag. De gewestelijke overheden kunnen regels opleggen inzake het gebruik van producten om de geluidsoverlast te beperken.

3. Overzicht van het Brusselse kader

3.1. Kaderordonnantie betreffende geluidshinder en trillingen

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft op 17 juli 1997 een **raam-ordonnantie aangenomen betreffende de preventie van en de strijd tegen geluidshinder en trillingen in een stedelijke omgeving**. Deze tekst belast Brussel Leefmilieu namelijk met het opstellen van een strategische cartografie van het geluid en van een gewestelijk plan ter preventie en bestrijding van de geluidshinder en trillingen, toe aan Leefmilieu Brussel (cf. 3.2).

Aangezien het gaat om een raam-ordonnantie, bevat ze geen enkele technische emissie- of immissienorm of -drempelwaarde; deze normen worden vastgelegd in toepassingsbesluiten die door de Gewestelijke Regering worden aangenomen, die op deze manier beter rekening kan houden met de technologische evolutie, de wetenschappelijke kennis, de op het terrein verworven ervaring en de economische impact van deze normen.

De ordonnantie, die van kracht is sinds 21 juli 1998, vervangt een hele reeks van verordeningen, namelijk:

- De verordening van de Brusselse Agglomeratie van 4 september 1974 betreffende de strijd tegen geluidshinder;
- De wet van 18 juli betreffende de strijd tegen geluidshinder;
- Het koninklijk besluit van 18 mei 1977 dat de toekenningsvoorwaarden en de percentages vastlegt van de subsidies voor het aankopen van een sonometer door de provincies, de agglomeraties van gemeenten en de gemeenten en het ministerieel besluit voor toepassing ervan van 31 oktober 1977;
- De ordonnantie van 16 mei 1991 betreffende de strijd tegen geluidshinder in de rust- en verblijfruimten in Brussel.

De doelstellingen van de ordonnantie zijn:

- De preventie van geluidshinder en trillingen veroorzaakt door vaste en mobiele bronnen;
- De invoering van geluidsbescherming voor bewoonde gebouwen en ruimten die toegankelijk zijn voor privé- of collectief gebruik;
- De bescherming van de gebruikers van de bewoonde gebouwen tegen geluidshinder.

De actie van de Regering zal, afhankelijk van de technisch-economische mogelijkheden, in de eerste plaats en in volgorde van voorkeur betrekking hebben op:

- De vermindering aan de bron van de geluidshinder en de trillingen;
- De invoering van geschikte akoestische beschermingen die de emissie en verspreiding van geluid en trillingen beperken;
- De isolatie tegen geluidshinder en trillingen van de bezette gebouwen die moeten worden beschermd, met inbegrip van de schadeloosstelling van de benadeelde personen.

Deze ordonnantie is het voorwerp geweest van meerdere wijzigingen met het oog op de omzetting van richtlijn 2002/49/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 juni 2002 inzake de evaluatie en

de beheersing van omgevingslawaaⁱⁱⁱ. Onlangs keurde het Brussels Gewest een wijzigingsordonnantie goed (van 16 mei 2024) om de coördinatie met andere wetteksten te verbeteren (ordonnantie over plannen en programma's van 18 maart 2004, algemene verordening over gegevensbescherming - GDPR) en om de terminologie en de bevoegdheden van de overheid op het gebied van geluid en trillingen te verduidelijken.

3.2. Plan voor de preventie en de bestrijding van geluidshinder en trillingen

3.2.1. Inhoud van het plan

Het plan voor de preventie en de bestrijding van geluidshinder en trillingen beschrijft de strategie en de acties die, gespreid over verschillende jaren, zullen ondernomen worden, en dit in naleving van de "geluidsordonnantie" (cf. 3.1). Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaat het er om, in een algemene benadering, in zijn stedelijk beleid rekening te houden met de geluidshinder en de trillingen.

Het behandelt alle bronnen van geluidshinder en trillingen, of ze structureel zijn, dus voortgebracht door het wegverkeer, het spoorwegverkeer en het luchtverkeer (zoals voorgeschreven door de Richtlijn 2002/49/EG), of conjunctureel zijn, m.a.w. voortgebracht door inrichtingen (bouwterreinen, klimaatregeling, machines, horeca), de buurt en activiteiten op de openbare weg (alarmen, sirenes, kermissen, animatie).

Om de verschillende verschijnselen van geluidshinder en trillingen onder controle te krijgen, steunt het plan in de eerste plaats op een technische expertise. Daarom bestaat de aangenomen strategie erin, in een eerste fase, deze ervaring op te doen door metingen- en beheerinstrumenten uit te werken, zoals een vast netwerk van meetstations, simulatieinstrumenten en geluidsbelastingkaarten die het mogelijk maken de oorsprong, de oorzaken en de akoestische kenmerken van de geluiden van het stedelijk stelsel te identificeren en te beschrijven (wegverkeer, luchtverkeer, spoorwegverkeer, zones waar het geluidsniveau bijzonder hoog ligt).

Zodra de specifieke kenmerken van de geluidshinder en de trillingen duidelijk geïdentificeerd en beheerst zijn door experts, wordt voor elk van deze hinderen een specifieke behandeling voorzien die preventieve, curatieve en bemiddelingsacties combineert.

Dit plan voert ook een proces van responsabilisering in dat beoogt dat elke publieke en privé-actor gegronde bekommernissen tot beperking van de geluidshinder en van trillingen integreert aan de bron. De tenuitvoerlegging van dit plan vereist dus de oprichting van tal van partnerschappen tussen verschillende Brusselse en federale instellingen die verantwoordelijk zijn voor het milieu-, het transport-, het huisvestingsbeleid, de ruimtelijke ordening, stedenbouw, ... teneinde de geluids- en trillingsproblematiek te integreren in deze beleidslijnen. In dit opzicht werden reeds partnerschappen gesloten tussen Leefmilieu Brussel en Brussel Mobiliteit, Urban, Perspective, de gemeenten en tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Infrabel en het MIVB.

3.2.2. Draagwijdte van het plan

Het plan is bindend voor alle administratieve entiteiten die afhankelijk zijn van het Gewest.

3.2.3. Proces van opstelling, goedkeuring en uitvoering van het plan

Voorstellen, uitgewerkt door Leefmilieu Brussel in samenwerking met Brussel Mobiliteit, Perspective en Urban, worden na een eerste lezing goedgekeurd door de Regering en vormen het Ontwerpplan dat daarna wordt onderworpen aan een openbaar onderzoek (zie factsheet nr.1). Rekening houdend met de ingediende adviezen kan het Plan betreffende de preventie van en de bestrijding van geluidshinder en trillingen definitief worden aangenomen door de Regering.

De uitvoering ervan moet om de 5 jaar geëvalueerd worden. In voorkomend geval zullen voorstellen worden geformuleerd over de wijziging van het plan of de opstelling van een nieuw plan. In het geval van een wijziging van het eerste plan wordt de procedure van opstelling en goedkeuring van het plan uitgevoerd.

Tot op heden werden er 3 plannen goedgekeurd in 2000, in 2009 en in 2019.

ⁱⁱⁱ Zie de ordonnantie van 1 april 2004 tot wijziging van de ordonnantie van 17 juli 1997 betreffende de strijd tegen geluidshinder in een stedelijke omgeving

3.3. Uitvoeringsbesluiten

Zoals hierboven beschreven omvat de geluidsordonnantie geen technische geluidsnormen of geluidsdrempelwaarde. Deze normen werden en worden gepreciseerd door besluiten:

- Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 27 mei 1999 betreffende de strijd tegen **geluidshinder die wordt voortgebracht door het luchtverkeer**;
- Het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 28 juni 2001 betreffende **exploitatievoorwaarden van luchtvaartterreinen**^{iv}. Dit besluit:
 - Voert een rubriek "luchtvaartterrein" (rubriek nr.160) toe aan het besluit van 4 maart 1999 tot vaststelling van de ingedeelde inrichtingen van klasse 1B, 2 en 3;
 - Preciseert dat de percelen waarop luchtvaartterreinen met meer dan 20 dagelijkse bewegingen worden aangelegd niet dichter dan 150 meter bij woongebied mogen liggen (in de zin van de zones 1 of 2 zoals bepaald in het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 2 juli 1998^v betreffende de strijd tegen geluids- en trillingshinder voortgebracht door de ingedeelde inrichtingen);
 - En dat er tijdens de periodes C van ditzelfde besluit volstrekt niet mag worden geland of opgestegen.
- Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 december 2022 tot vaststelling van de **controlemethode en omstandigheden voor geluidsmetingen**^{vi}. Dit besluit beschrijft met name de genormaliseerde methode voor de berekening van de geluidshinder voor het Gewest, namelijk:
 - De vaststelling van de akoestische parameters, en vooral die van de oorsprong;
 - De metingen in een gebouw;
 - De metingen buiten een gebouw;
 - De minimumkenmerken waaraan een meettoestel moet voldoen;
 - De presentatie en de inhoud van het meetverslag.
- Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 november 2002 betreffende de strijd tegen geluids- en trillingshinder voortgebracht door de **ingedeelde inrichtingen**;
- Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 21 november 2002 betreffende de strijd tegen **buurtlawaai**;
- Het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 26 januari 2017 tot vaststelling van de voorwaarden voor het verspreiden van **versterkt geluid** in voor publiek toegankelijke inrichtingen.
- Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 1 december 2022 tot vaststelling van de **controlemethode en omstandigheden voor trillingsmetingen** om de hinder voor de personen in de gebouwen te beoordelen. Dit besluit beschrijft in het bijzonder de gestandaardiseerde methode voor de berekening van trillingen voor het Gewest (vergelijkbaar met de AGRBC voor geluid)^{vii}.
- Het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 23 november 2023 betreffende de strijd tegen geluidshinder van **speciale geluidstoestellen** (d.w.z. sirenes).

Voor meer informatie over deze verschillende besluiten, verwijzen we naar factsheet nr.37.

Naast de voornoemde besluiten wordt onderzoek gedaan rond andere thema's. Die kunnen in de toekomst voorwerp uitmaken van specifieke of sectorale besluiten, zoals de geluidshinder van bouwplaatsen en van statistische transformatoren^{viii}.

^{iv} Dit besluit sluit de luchtvaartterreinen uit van het toepassingsgebied van het besluit betreffende "het lawaai van de ingedeelde inrichtingen". In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden luchtvaartterreinen immers hoofdzakelijk gebruikt door helikopters en ULM-vliegtuigjes. De reden van deze uitsluiting is dat de normen van het besluit inzake ingedeelde inrichtingen niet aangepast zijn aan dit type geluidshinder en dat zich dus telkens als een toestel opstijgt een inbreuk zou voordoen.

^v Dit besluit werd vervangen door dit van 21 november 2002 betreffende de strijd tegen geluids- en trillingshinder voortgebracht door de ingedeelde inrichtingen.

^{vi} Dit besluit is nog niet volledig van kracht. Het vorige besluit van 21 november 2002 is nog gedeeltelijk van kracht.

^{vii} Dit besluit is nog niet van kracht.

^{viii} Statische transformatoren zijn inrichtingen die onmogelijk kunnen worden stilgelegd zonder ernstige gevolgen voor het elektriciteitsdistributienet.

3.4. Ordonnantie betreffende de milieuvergunningen

De ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen ("OMV") en haar wijzigingen organiseren een systeem met voorafgaande machtiging voor de exploitatie van zogenaamde "ingedeelde" inrichtingen, d.w.z. installaties die op en door de wetgever^{ix} of de Regering^x opgestelde lijst staan omdat ze milieuhinder kunnen veroorzaken. Het doel van de OMV is te beschermen tegen gevaar, hinder en andere ongemakken die een inrichting of activiteit rechtstreeks of onrechtstreeks kan toebrengen aan het milieu, de gezondheid of de veiligheid van de bevolking.

Voor grote inrichtingen of belangrijke activiteiten organiseert de ordonnantie een mechanisme voor de voorafgaande evaluatie van de effecten van de activiteit of de inrichting, ofwel in de vorm van een effectenrapport dat bij de vergunningsaanvraag wordt gevoegd, ofwel in de vorm van een effectenstudie die wordt uitgevoerd gedurende de goedkeuringsprocedure (zie factsheet nr.17). Deze documenten omvatten een evaluatie van de impact van het project op geluidsvlak en aanbeveling voor verbeteringen.

In elk geval kan de geluidshinder op twee manieren in aanmerking worden genomen in de milieuvergunningen:

- Door grenswaarden op te leggen die, in de meeste gevallen, gebaseerd zijn op de geldende wetgeving (besluiten betreffende de geluidshinder van de ingedeelde inrichtingen en betreffende het buurlawaai), maar die ook strenger kunnen zijn;
- Door technologische of technische middelen op te leggen (aanbrengen van isolatie in rubber, bewaren van afstand tot de gemeenschappelijke muren, keuze van stille materialen, oriëntatie van de machines enz.).

3.5. Het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO) en zijn uitvoeringsbesluiten

Het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening, kortweg BWRO, vormt de juridische basis voor stedenbouw en voor architectuur in Brussel. Het bepaalt en regelt de grote mechanismen qua ruimtelijke ordening op het Brusselse grondgebied. Het werd aangenomen op 9 april 2004, maar sindsdien zijn er tal van wijzigingen aangebracht waarvan de meest recente dateert van 30 november 2017 (BS van 20 april 2018).

De ruimtelijke ordening wil de stad in zones structureren en organiseren door te verdelen, te combineren en evenwicht te scheppen tussen verschillende functies met het oog op een optimaal gebruik van ruimte en een optimaal stadsbeheer. Daarnaast deelt het de verkeerswegen in ter structurering van het grondgebied, met vermelding van hun statuut en hun belang. Deze elementen staan in rechtstreeks verband met de productie en de verspreiding van lawaai.

3.5.1. GPDO, GBP en RPA

Van de instrumenten die verband houden met de ruimtelijke ordening en die worden georganiseerd door het BWRO, vermelden we op het niveau van het gewest:

- Het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO), indicatief van aard, dat de algemene en sectorale doelstellingen vastlegt evenals de prioriteiten voor ontwikkeling, met inbegrip van de ruimtelijke ordening;
- Het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP), regelgevend van aard, dat met name de algemene bestemming van de verschillende zones van het grondgebied preciseert en de voorschriften die ermee verband houden, de maatregelen voor de aanleg van de belangrijkste verkeerswegen, de zones waar een bijzondere bescherming gerechtvaardigd is ter bescherming van het leefmilieu en de voorschriften betreffende de implementatie en het volume van de constructies;
- Het Richtplan van aanleg (RPA), ter indicatie en reglementair voor bepaalde bepalingen en/of perimeters, passend binnen de oriëntatie van het gewestelijk ontwikkelingsplan, bestrijkt een deel van het gewestelijk grondgebied (binnen een of meerdere gemeenten) en geeft de voornaamste beoogde principes voor de inrichting of herinrichting van het grondgebied weer, in termen, het programma voor de bestemmingen, de structurering van de wegen, de openbare ruimten en het landschap, de kenmerken van de constructies, de bescherming van het erfgoed en mobiliteit en parkeren. De regelgevende bepalingen vervangen die van het GBP.

^{ix} Voor inrichtingen van klasse 1A

^x Voor inrichtingen van klasse 1B, 2, 1B, 1C en 3

3.5.2. GemOP en BBP

Op gemeentelijk niveau voorziet het BWRO de volgende hulpmiddelen:

- Het Gemeentelijk Ontwikkelingsplan (GemOP), indicatief en facultatief van aard, dat de grote werklijnen voor ontwikkeling van de gemeente in naleving van het GemOP preciseert, en omvat met name een luik mobiliteit waarvan de uitvoering de door het wegverkeer veroorzaakte geluidshinder wellicht zou doen dalen;
- De Bijzondere Bestemmingsplannen (BBP), regelgevend van aard, die erop zijn gericht stedenbouwkundige voorschriften op te stellen betreffende het grondgebruik. De BBP's omvatten in het algemeen geen expliciete maatregelen ter bestrijding van de geluidshinder. Het feit dat voorrang wordt gegeven aan één type van activiteit voor een ander, kan echter al een invloed hebben op de geluidsniveaus. Bovendien kunnen de voorschriften van de BBP's in termen van inplanting en volumetrie van de gebouwen bijdragen tot het creëren van al dan niet gunstige voorwaarden voor de voortplanting van het geluid, met name door gesloten binnenterreinen van huizenblokken te creëren. Tot slot voeren ze woonwijken in en door lokale wegen aan te duiden als "zone 30" kunnen ze ook het verkeer beïnvloeden en het geluidlandschap van de wijk verbeteren.

3.5.3. Stedenbouwkundige vergunning

De stedenbouwkundige vergunning vormt een voorafgaande vergunning die nodig is voor de constructie, de afbraak, de transformatie en de verandering van bestemming van een goed. In bepaalde gevallen is een effectenstudie, die een hoofdstuk "Geluidshinder en trillingen" omvat, vereist volgens hetzelfde mechanisme als waarin werd voorzien voor de milieuvergunningen (zie factsheet nr.17).

3.5.4. Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV)

De titel III van de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV) betreffende de bouwplaatsen gedeeltelijk herroepen door het besluit van 11 juli 2013 betreffende de uitvoering van bouwplaatsen op de openbare weg^{xi} omvat maatregelen betreffende de uurroosters die verband houden met de exploitatie van de bouwterreinen die niet vallen onder de ordonnantie betreffende de coördinatie en de organisatie van de werken op de openbare weg in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (kleinere bouwplaatsen, dringende bouwplaatsen). Deze maatregelen doen geen afbreuk aan de maatregelen die werden genomen in uitvoering van de verordeningen inzake stedenbouw of in uitvoering van de milieuvergunning.

Merk op dat een herziening van de GSV aan de gang is.

3.6. Andere wetten die een impact hebben op het geluidsbeheer

3.6.1. Gemeentelijke verordeningen

De gemeentelijke overheden zijn gemachtigd om verordeningen ter preventie van geluidshinder of andere verstoringen van de openbare rust, met inbegrip van trillingen, te nemen. De gemeenten kunnen evenwel pas ingrijpen wanneer er een georganiseerde verordening bestaat (ingedeelde inrichtingen, emissienormen voor motorvoertuigen enz.). In feite oefenen zij hun bevoegdheden uit in het kader van de algemene bestuurlijke politie, zodat zij niet langer bevoegd zijn wanneer er een bijzondere bestuurlijke politie bestaat.

Inzake wegverkeer kunnen de gemeenten, met de goedkeuring van de Minister van Communicatie, elke andere verordening betreffende het wegverkeer voorzien, bijvoorbeeld omleidingen voor vrachtwagens.

3.6.2. Mobiliteitsplannen

De twee instrumenten die worden voorzien door de ordonnantie van 26 juli 2013 tot vaststelling van een kader inzake mobiliteitsplanning en tot wijziging van sommige bepalingen die een impact hebben op het vlak van mobiliteit, zouden, rekening houdend met hun doel, duidelijk een impact kunnen hebben op de geluidshinder die verband houdt met het verkeer, zoals in het bijzonder:

- Het gewestelijk mobiliteitsplan (GMP, ook GoodMove genoemd), is een strategisch oriëntatie- en toepassingsinstrument voor het mobiliteitsbeleid dat kadert binnen de strekking van het gewestelijk plan voor duurzame ontwikkeling (GPDO) en het volledige grondgebied van het gewest dekt. Het omvat een algemeen gedeelte, met een strategisch luik en een reglementair

^{xi} Dit besluit is zelf ingetrokken door de BBHR van 4 april 2019 tot uitvoering van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de werven op de openbare weg.

luik, en een specifiek gedeelte, dat het wegeninrichtingsplan wordt genoemd. Het zet de elementen betreffende de inrichting van de wegen en de openbare ruimte uiteen en omvat een strategisch luik, een reglementair luik en een budgettair luik;

- Het gemeentelijk mobiliteitsplan, dat het mobiliteitsbeleid dat in het gewestelijk mobiliteitsplan is vastgelegd naar het lokale niveau vertaalt en aan de hand waarvan een gemeente met name de werklijnen en concrete interventieprogramma's definieert met het oog op een beter beheer van de verplaatsingen en de parkeersituatie op het niveau van het grondgebied en van de gemeentelijke wegen, en waarbij rekening wordt gehouden met de milieuproblemen (geluidshinder, luchtvervuiling) en de verkeersveiligheid.
- Het Lokaal Mobiliteitscontract (LMC) is een samenwerking tussen het Gewest en de lokale besturen, dat tot stand komt in het kader van het gewestelijk mobiliteitsplan en/of de lokale mobiliteitsplannen. Het heeft tot doel de wijken autoluwer te maken door het doorgaand verkeer te verminderen, een verkeersplan voor te stellen, zachte vervoerswijzen en het openbaar vervoer aan te moedigen en de levenskwaliteit van de bewoners te verbeteren door de overlast van het wegverkeer te verminderen.

3.6.3. Programma's en hulpmiddelen voor stadsvernieuwing

De operaties en programma's voor stadsvernieuwing binnen de stadsvernieuwingszone, zoals voorzien door de ordonnantie van 6 oktober 2016 houdende organisatie van de stedelijke herwaardering, hebben als doel de levenskwaliteit voor de inwoners te verbeteren. Daarom hebben alle acties die bedoeld zijn om de impact van geluidsoverlast te minimaliseren of om stille zones te creëren, hun plaats binnen deze programma's:

- Het Duurzaam Wijkcontract (DWC) is een actieplan dat is aangegaan door het Gewest, de gemeente en de wijkbewoners, voor een periode van 5 jaar, dat voor het volledige grondgebied van een enkele gemeente of voor een deel ervan geldt. De gekozen projecten zijn voornamelijk gestructureerd om te beantwoorden aan cruciale behoeften inzake de creatie of renovatie van woningen, herwaardering van openbare ruimten, creatie van buurtinfrastructuur, verbetering van het milieu en van de sociale samenhang binnen de wijken. Ze steunen bovendien bepaalde economische of commerciële activiteiten.
- Het Stadsvernieuwingscontract (SVC), streeft dezelfde doelen na als het duurzaam wijkcontract, maar bestrijkt het grondgebied van meerdere gemeenten en wordt gedragen door meerdere gewestelijke en gemeentelijke operatoren, onder leiding van het Gewest. Het vormt een combinatie van vastgoedoperaties en operaties op sociaaleconomisch gebied, milieugericht of de herwaardering van de openbare ruimte.
- Het as- en huizenblokcontract (AHC), een nieuw instrument voor stedelijke vernieuwing (2022), is een hypralokale regeling (gebaseerd op 1 of 2 huizenblokken of 1 as). Dit instrument richt zich op specifieke gebieden die zijn verwaarloosd door stedelijk beleid op macroniveau.

Bronnen

1. EUROPESE COMMISSIE. Synthèse van de Europese milieuwetgeving. Beschikbaar op: https://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/environment.html?root_default=SUM_1_CODED%3D20&locale=nl
2. RICHTLIJN 2002/49/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 25 juni 2002, inzake de evaluatie en de beheersing van omgevingslawaai. PB L 189 van 18.07.2002. 14 pp. p.12-25. Beschikbaar op: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:189:0012:0025:NL:PDF> en geconsolideerde versie op <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/49/oj>
3. BRUSSELSE ORDONNANTIE betreffende de preventie van en de strijd tegen geluidshinder en trillingen in een stedelijke omgeving, van 17 juli 1997. BS van 23.10.1997, p28215 – 28221. Gewijzigd in het bijzonder door de Ordonnantie van 1ste april 2004, BS van 26.04.2004, p.34299-34308 en door de Ordonnantie van 19 april 2018, BS van 14.05.2018, p.39706-39707, en door de Ordonnantie van 16 mei 2024, MB van 03.06.2024, p.69857-69865. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/ordonnantie/2024/05/16/2024005040/justel>
4. FOD VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEEFMILIEU. Webpagina "Bevoegdheden inzake bestrijding van geluidshinder". Geraadpleegd in december

2024. Beschikbaar op: <https://www.health.belgium.be/nl/bevoegdheden-inzake-bestrijding-van-geluidshinder>
5. WET van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers. PB van 11.02.1999. 13 pp. p.3986-3998. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/1998/12/21/1998022861/justel>
 6. LEEFMILIEU BRUSSEL, februari 2019. "Plan voor de Preventie en Bestrijding van geluidshinder en trillingen in een stedelijke omgeving (QUIET.BRUSSELS Plan)". 80 pp. Beschikbaar op: https://document.environnement.brussels/opac_css/electfile/PROG_20190228_QuietBrussels_NL.pdf
 7. LEEFMILIEU BRUSSEL, maart 2009. "Preventie en bestrijding van geluidshinder en trillingen in een stedelijke omgeving in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Plan 2008-2013". 48 pp. Beschikbaar op: https://document.leefmilieu.brussels/opac_css/electfile/Plan_Geluid_2008_2013_NL.PDF
 8. LEEFMILIEU BRUSSEL, juni 2000. "De strijd tegen geluidshinder in een stedelijke omgeving in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest – Plan 2000-2005". 55 pp. Beschikbaar op: https://document.environnement.brussels/opac_css/electfile/plan_geluid_2000-2005
 9. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 27 mei 1999 betreffende de bestrijding van geluidshinder voortgebracht door het luchtverkeer. BS van 11.08.1999. 3 pp. p.30002-30004. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/1999/05/27/1999031289/justel>
 10. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 28 juni 2001 betreffende de exploitatievoorwaarden van luchtvaartterreinen. BS van 9.08.2001. 2 pp. p.27187-27188. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2001/06/28/2001031243/justel>
 11. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 21 november 2002 tot vaststelling van de controlemethode en omstandigheden voor geluidsmetingen. BS van 21.12.2002. 5 pp. p.57672-57676. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2002/11/21/2002031591/justel>
 12. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 1 december 2022 tot vaststelling van de controlemethode en omstandigheden voor geluidsmetingen. BS van 20.01.2023. 7 pp. p.8550-8556. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2022/12/01/2022034553/justel>
 13. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 1 december 2022 tot vaststelling van de controlemethode en omstandigheden voor trillingsmetingen om de hinder voor de personen in de gebouwen te beoordelen. BS van 30.01.2023. 5 pp. p.14075-14079. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2022/12/01/2022034552/staatsblad>
 14. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 21 november 2002 betreffende de strijd tegen de geluids- en trillingenhinder voortgebracht door de ingedeelde inrichtingen. BS van 21.12.2002. 3 pp. p.57676-57678. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2002/11/21/2002031592/justel>
 15. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 21 november 2002 betreffende de strijd tegen het buurlawaai. BS van 21.12.2002. 3 pp. p.57678-57680. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2002/11/21/2002031593/justel>
 16. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 26 januari 2017 tot vaststelling van de voorwaarden voor het verspreiden van versterkt geluid in voor publiek toegankelijke inrichtingen. BS van 21.02.2017. 8 pp. p.27008-27015. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2017/01/26/2017010520/justel>
 17. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 23 november 2023 betreffende de strijd tegen geluidshinder van speciale geluidstoestellen. BS van 10.01.2024. 8 pp. p.3793-3800. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/bsluit/2023/11/23/2023047614/staatsblad>
 18. BRUSSELSE ORDONNANTIE van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen. BS van 26.06.1997. 31 pp. p.17055-17085. Beschikbaar op: <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/ordonnantie/1997/06/05/1997031238/justel>
 19. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING (BBHR) van 9 april 2004 houdende vaststelling van het Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening (BWRO). BS van

- 26.05.2004. p.40737-40870. Beschikbaar op:
<https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/ordonnantie/2004/04/09/2004A31182/justel> . Zie ook:
<https://stedenbouw.irisnet.be/spelregels/het-brussels-wetboek-van-ruimtelijke-ordening-bwro>
20. PERSPECTIVE.BRUSSELS, juli 2018. "Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO)".
 Versie goedgekeurd door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 12 juli 2018.
 180 pp. Beschikbaar op:
https://perspective.brussels/sites/default/files/documents/gpdo_2018_nl.pdf . Zie ook:
<https://perspective.brussels/nl/planningstools/de-strategische-plannen/het-gewestelijk-ontwikkelingsplan-0>
21. PERSPECTIVE.BRUSSELS, mei 2001. "Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP)". Versie
 goedgekeurd door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 3 mei 2001. BS van
 14.06.2001. 528 pp. p.19773-20300. Beschikbaar op:
<https://perspective.brussels/nl/planningstools/plannen-en-programmas-op-gewestelijk-niveau/gbp>
22. PERSPECTIVE.BRUSSELS. Webpagina betreffende het Richtplan van aanleg (RPA).
 Geraadpleegd in december 2024. Beschikbaar op:
<https://perspective.brussels/nl/planningstools/plannen-en-programmas-op-gewestelijk-niveau/rpa>
23. PERSPECTIVE.BRUSSELS. Webpagina betreffende het gemeentelijke ontwikkelingsplan
 (GemOP). Geraadpleegd in december 2024. Beschikbaar op:
<https://perspective.brussels/nl/planningstools/gemeentelijke-plannen/gemop>
24. PERSPECTIVE.BRUSSELS. Webpagina betreffende het bijzondere bestemmingsplan (BBP).
 Geraadpleegd in december 2024. Beschikbaar op:
<https://perspective.brussels/nl/planningstools/gemeentelijke-plannen/bbp>
25. URBAN.BRUSSELS. Webpagina betreffende de Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening
 (GSV). Geraadpleegd in december 2024. Beschikbaar op:
<https://stedenbouw.irisnet.be/spelregels/stedenbouwkundige-verordeningen-svs/de-gewestelijke-stedenbouwkundige-verordening-gsv> en in het bijzonder de titel III "Bouwplaatsen"
26. BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING van 4 april 2019 tot uitvoering
 van de ordonnantie van 3 mei 2018 betreffende de werven op de openbare weg. BS van 29.04.2019.
 45 pp. p.41246-41290. Beschikbaar op:
<https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/besluit/2019/04/04/2019011867/justel>
27. ORDONNANTIE van 13 oktober 2023 tot vaststelling van een kader voor de planning, uitvoering en
 opvolging van het mobiliteits- en verkeersveiligheidsbeleid. BS van 14.12.2023. 13 pp. p.117929-
 117941. Beschikbaar op:
<https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/ordonnantie/2023/10/13/2023046394/staatsblad>
28. BRUSSEL MOBILITEIT. "Good Move - Gewestelijk Mobiliteitsplan 2020-2023". 292 pp.
 Beschikbaar op: https://data-mobility.irisnet.be/home/media/filer_public/ab/e3/abe368ee-e13f-4379-9ad5-29a43cc6a754/goodmove_nl_20210420.pdf
29. ORDONNANTIE van 6 oktober 2016 houdende organisatie van de stedelijke herwaardering. BS
 van 18.10.2016. 37 pp. p.70433-70469. Beschikbaar op:
<https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/ordonnantie/2016/10/06/2016031667/justel>
30. URBAN.BRUSSELS. Webpagina betreffende de Duurzame Wijkcontracten (DWC). Geraadpleegd
 in december 2024. Beschikbaar op: <https://wijken.brussels/1/>
31. URBAN.BRUSSELS. Webpagina betreffende de Stadsvernieuwingscontracten (SVC).
 Geraadpleegd in december 2024. Beschikbaar op: <https://wijken.brussels/2/>
32. URBAN.BRUSSELS, 31 januari 2022. Artikel "Het as- en huizenblokcontract (AHC)". Webpagina
 geraadpleegd in december 2024. Beschikbaar op: <https://urban.brussels/nl/articles/contrat-d-axe-et-le-contrat-d-ilot-caci>
33. LEEFMILIEU BRUSSEL, 2002. "Vademecum voor wegverkeerslawaai in de stad" en de
 verschillende bijbehorende technische fiches. Beschikbaar op:
<https://leefmilieu.brussels/burgers/onze-acties/projecten-en-resultaten/vademecum-voor-wegverkeerslawaai-de-stad>

Andere fiches in verband hiermee

Thema "Geluid"

- 2. Akoestische begrippen en hinderindices
- 3. Impact van lawaai op overlast, levenskwaliteit en gezondheid
- 17. De procedure van de effectenstudie (geluidsaspecten) toegelicht in het kader van de GEN-projecten
- 27. Publiek bussenpark en geluidshinder
- 35. De voornaamste Brusselse gewestelijke overheidsactoren op het vlak van geluid
- 36. Beheer van de klachten betreffende geluids- en trillingshinder
- 37. De in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gebruikte geluidswaarden
- 39. Analyse van de inbreuken die verband houden met de geluidshinder van het luchtverkeer in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- 42. Behandeling en analyse van het buurtlawaai en van het lawaai van ingedeelde inrichtingen
- 56. Trillingen: normen en regelgevingskader in het Brussels Gewest

Thema "Grondgebruik en landschappen"

- 1. Grondgebruik in Brussel

Auteur(s) van de fiche

POUPE Marie

Update: POUPE Marie

Herlezing: CLESSE Delphine, DAVESNE Sandrine

Datum van update: Januari 2025